

Vastaus kirjalliseen kysymykseen suruvapaasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Lotta Hamarin/sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 322/2025 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta Suomeen saataisiin lapsensa menettäneille vanhemmille yhdenvertainen mahdollisuus suruvapaaseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lapsen kuolema, tapahtui se sitten ennen syntymää, synnytyksessä, vauvavaiheessa tai myöhemmin, on aina tragedia ja erittäin raskas ja kuormittava asia perheelle. Tilanteesta ja perheen tarpeista riippuen perhe tarvitsee erilaista apua ja tukea. Yhteiskunta ei saa jättää näitä perheitä yksin.

Suru itsessään ei ole sairaus, mutta lapsen kuolemasta aiheutuu hyvin usein sellainen toimintakyvyn alenema, joka aiheuttaa työkyvyttömyyttä. Näissä tilanteissa on oikeus jäädä työstään sairauslomalle ja saada sairauspäivärahaa. Tarve sairauslomalle vaihtelee tapauskohtaisesti ja arvioidaan yksilöllisesti. Samoin vanhemman tarve saada hoitoa tai muita terveydenhuollon palveluita taikka muuta tukea tilanteessa, vaihtelee. Tärkeää kuitenkin on, että vanhempi kohdattaisiin sosiaali- tai terveystalveluissa, jolloin avun ja tuen tarve voitaisiin arvioida.

Aiempien selvitysten mukaan lapsensa menettäneiden perheiden tuki sosiaali- ja terveystalveluissa on ollut vaihtelevaa. Sosiaali- ja terveystministeriön asettama elämän loppuvaiheen hoitoa pohtinut asiantuntijatyöryhmä totesi vuonna 2021 loppuraportissaan, että lapsensa menettäneiden perheiden tukemisen käytäntöjä tulisi yhdenmukaistaa ja vahvistaa terveydenhuollon henkilöstön osaamista lapsensa menettäneiden perheiden kohtaamisessa.

Lähiverkostolta saadun tuen ja vertaistuen lisäksi ammattihenkilöstön ammattitaitoinen surevien kohtaaminen ja tuki ovat tärkeitä läheisten selviytymisen kannalta. Äkillisesti kuolleen henkilön läheisten tukeminen -hoitosuositus on tarkoitettu valtakunnalliseksi ohjeistukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstölle sekä muille äkillisesti kuolleen ihmisen läheisiä kohtaaville ammattilaisille. Sen tavoitteena on lisätä tietoa läheisten selviytymistä edistävistä tuesta sekä yhtenäistää käytäntöjä.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan hyvinvointialueilla on mahdollisuus kehittää palvelupolkuja vastaamaan harvinaisiin ja vaikeisiin tilanteisiin, kuten lapsen kuoleman kohdanneen perheen tukemiseen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi monet järjestöt tarjoavat tietoa, vertaistukea ja näkökulmia niin menetyksen kokeneille kuin heidän läheisilleen.

Lapsen syntyminen kuolleena tai kuolema alle kahden vuoden iässä on huomioitu vanhempainpäivärahasäännöksissä. Vanhempainrahaa voidaan maksaa molemmille vanhemmille lapsen kuolinpäivän jälkeen enintään 24 arkipäivältä tai enintään niin monelta päivältä kuin vanhempainrahopäiviä on vanhemmalla jäljellä. Jos lapsi syntyy kuolleena tai menehtyy pian syntymän jälkeen, maksetaan raskaus- ja vanhempainrahaa äidille yhdenjaksoisesti 105 arkipäivältä.

Lapsensa menettäneille vanhemmille tarkoitettu oma vapaa (suruvapaa), jonka ajalta maksettaisiin ansiosidonnaista etuutta (päivärahaa), vaatii laaja-alaista valmistelu- ja selvitystyötä. Se edellyttäisi muutoksia ainakin työsopimuslain ja etuuslainsäädännön puolelle. Koska asiaan liittyy työelämän lainsäädännön sekä mahdollisesti sairausvakuutusmaksuilla rahoitettavan etuuden valmistelua, tulee valmistelutyötä tehdä yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa. Hallitus pitää perhejärjestöjen suruvapaa-aloitetta tärkeänä ja inhimillisenä. Sosiaali- ja terveysministeriö selvittää asiaa ja tekee yhteistyötä perhejärjestöjen kanssa.

Helsingissä 28.10.2025

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen